

R. Josin:

Stara Ljubljana

XXVII.

Fran Levce, profesor itd., se je rodil na Ježici pri Ljubljani leta 1816, umrl je leta 1916. v Ljubljani.

Fran Levstik, skriptor v licealni knjižnici, se je rodil leta 1831. v Repnjah pri Vel. Laščah in umrl v Ljubljani l. 1887. Stanovni je dolgo let v Ljubljani v študentovski ulici.

Emilijan Lilek, gimn. direktor v p. v Celju, se je rodil leta 1851. v Zg. Veljčah, kot uradniški sin in je umrl v Celju leta 1940. V Ljubljani je bival leta 1881. in 1882. kot profesor na trgovski šoli pri F. Mahru. Njegova vdova živi sedaj v Ljubljani.

Miroslav Malovrh, časninar, se je rodil v Ljubljani leta 1861. kot sin železniškega uradnika in je umrl l. 1922. na Studencu pri Ljubljani.

Fran. Podlimbarski Maselj, avstr. stotnik, se je rodil leta 1852. v Sp. Lohvah pri Krašnji, umrl je leta 1917. v Puljavi; njegovi zemeljski ostanke so bili prepeljani v Ljubljano.

Josip Marn, duhovnik, profesor itd., se je rodil leta 1832. v Dragovskem pri Litiji, umrl je leta 1893. v Ljubljani.

Danilo Majaron, odvetnik itd., se je rodil v Borovnici leta 1859., umrl je leta 1931. na Bledu. Njegove zemeljske ostanke so prepeljali v Ljubljano.

Josip Noll, operni pevec in pisatelj, se je rodil v Ljubljani l. 1841., umrl je leta 1902. v Ljubljani.

Josip Ogrinc, pisatelj, se je rodil leta 1844. v Podgorju pri Kamniku in umrl leta 1879. Bil je v Ljubljani učitelj v Mahrov. šoli leta 1870.

Lujza Pesjak, hišna posestnica, hči dr. Chrobata, odvetnika in dobrega prijatelja dr. Fran. Prešerna, se je rodila leta 1828. v Ljubljani; umrla je leta 1898. tudi v Ljubljani.

Andrej Praprotnik, šolski ravnatelj, se je rodil leta 1827. v Podbrezju pri Ljubljani in umrl l. 1895. v Ljubljani.

Anton Rajč, profesor, se je rodil leta 1845. v Mali Nedelji, umrl je leta 1888. v Pragi ter bil prepeljan v Ljubljano.

Franjo Šuklje, dvorni svetnik in deželni glavar, se je rodil v Novem mestu leta 1849., umrl je leta 1935. na Kamni pri Novem mestu.

Dr. Ivan Tavčar, odvetnik in župan ljubljanske, se je rodil leta 1851. na Poljanah nad Škofjo Loko, umrl je leta 1923. v Ljubljani.

Ivan Tomšič, vadniški učitelj, se je rodil leta 1838. v Vinici pri Črnomlju in umrl leta 1894. v Ljubljani.

Ivan Tušek, gimn. profesor, se je rodil v Selcih leta 1835. in umrl leta 1877. v Ljubljani.

Ivan Verhovc, gimnazijski profesor, se je rodil l. 1853. v Ljubljani, kjer je tudi l. 1902. umrl.

Dr. Josip Vošnjak, zdravnik, drž. poslanec, itd., se je rodil leta 1834. v Šostanju; umrl je leta 1911. v Slov. Bistrici.

I. Wiesthaller, gimn. profesor, se je rodil l. 1849. v Celju in tam tudi umrl leta 1927.

Dr. Valentin Zarnik, odvetnik, se je rodil v Ljubljani l. 1837. ter tudi umrl v Ljubljani l. 1888.

Tomo Zupan, gimn. profesor, prelat itd., se je rodil l. 1839. v Breznici na Gorenjskem; umrl je leta 1928. na svojem posestvu Okroglem pri Kranju ter so njegove zemeljske ostanke pripeljali v Ljubljano k Sv. Križu.

Ivan Zeleznikar, časninar in urednik »Slov. Naroda« se je rodil leta 1839 v Slatni vasi nad Cerkljem in umrl l. 1892. v Ljubljani. Zeleznikar je dovršil pravne študije ter nato služil nekaj časa pri raznih notarjih na štajerskem kot koncipient, po smrti J. Jurčiča pa je prevzel uredništvo »Slov. Naroda«. Možno je bil velike, močne postavbe, hodil je zvečer v Auerjevo pivnico na kozarec vina in vedno kadil pri ljubljenski mušički; umrl je na zavratni boleznici — na raku v grlu. Zeleznikar je bil dvakrat oženjen. Iz prvega zakona je sin Ivan Zeleznikar, dobro znani trgovec na Marijinem trgu v Ljubljani, ki je do sedanje vojne izdatno podpiral kulturne in dobrodelne organizacije.

Pri objavljanju mojih spominov so nastale nekatere napake, ki jih je skrivito tiskarski škrat ali pisalni stroj; nekatere stvari pa moram še dopolniti.

Deželni predsednik baron Wukler se je po upokojitvi preselil v svoj rodní kraj Salcano pri Gorizi, kjer je imel svojo vilo. Med prvo svetovno vojno je zapustil Sal.

cano ter se preselil v Gradec, kjer je kmalu umrl.

Sodni svetnik Alojzij Tschek je bil premešen iz Maribora v Ljubljano; njegov sin živi v Ljubljani kot upokojeni uradniški Kranjske hranilnice. Njegova hči se je poročila z dr. Plachkijem, odvetnikom v Ptuj. Plachki je bil sin finančnega direktorja K. Plachkija, ki se je po upokojitvi preselil na Dunaj.

Pri deželnem sodišču je služil pred 60 leti Mühleisen kot državnega pravdnika namestnik. Njegova soproga je bila rojena Rudescheva. Imela je svojo hišo na Starem trgu, v kateri je sedaj dobro znana kavarna in slaščičarna J. Zalaznik. Možno je umrl pred 55 leti ter je zapustil ženo in veliko otrok. Eden sinov je podedoval po svojem stricu lepo posestvo na Dunajski cesti, nasproti G. Tönnlesovega posestva; ta je postal pozneje finančni svetnik, ki je ostal tudi še nadalje v službi pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani. Možno se je pred približno 10 leti omračil um ter se je usmrtil.

Finančni svetnik Martin Golf, suh in resen mož, je imel sina, ki je postal dvorni svetnik pri namestništvu v Zari. Hči starega Golfa živi kot upokojena učiteljica v Ljubljani.

Stari blagajniški oficijal A. Ruda je bil posestnik male, nizke hišice na Karlovski cesti. Možno je bil naglušen ter je imel slab vid, toda bil je prav dober risar, kakor tudi njegova dva sinova.

Občinski svetnik ni bil trgovec Anton Klun, ampak stolni kaplan Karel Klun, ki je pozneje postal stolni kanonik. Kot poslanca avstrijske delegacije v Budimpešti ga je zadela kap. Njegove zemeljske ostanke so prepeljali v Ljubljano in ga pokopali pri Sv. Krištofu.

Pri mestni blagajni je služil pred 70 m. 60 leti kot uradnik J. Denki; njegova soproga je bila teta Frana Levca.

Mestni knjigovodja Paternoster je zapustil dva sina in hčer. Eden izmed sinov je

Ljubljana za vojne vrtove

Mestna vrtnarija je pripravila nad 75.000 sadik za svoje vojne vrtove

Mestna vrtnarija se je v mirnih časih pečala predvsem z olepšavo mesta in nasadov s cvetjem in zelenjem, obenem pa je pridelovala tudi precej zelenjave za mestne socialne zavode. Že lansko pomlad je pa iz tivolskega parka izginil večji del s cvetlicami nasajenih gredic in tudi trate so bile spremenjene v vojne zelenjadne vrtove. Največjo pozornost je zbuja Zvezda, vsa zasajena s krompirjem. Spoznali smo, da tudi krompir zlasti v cvetu krasí mesto, še bolj pa smo se jeseni zveselili dobre letine krompirja. Prav dober pridelek je bil tudi po drugih mestnih vrtovih in zato je mestna vrtnarija letos pripravila čim največ sadik, da z njimi zasadi še večje vojne vrtove kakor lani. Kar se Zvezde tiče, moramo takoj povedati, da je mestna vrtnarija zato imela za ta največji vojni vrt sredi mesta namen, da Zvezdo letos posadi z nizkim fižolom ali pa s paradiznikom, toda vse ljubljansko prebivalstvo še ni tako disciplinirano, da bi ne hodilo po gredicah in pomagalo na svoj način pri obdelovanju vojnih vrtov. Te pomoči mestna vrtnarija ne potrebuje in tudi ne želi, saj prav tako pri škropljenju gredic prav nič ni vesela sodelovanja psov. Tudi pravi, ki ga imamo sredi mesta še vedno dosti, ne bi koristil paradiznikom in fižolu. Zato se je mestna vrtnarija morala tudi letos odločiti za krompir, saj so gomolji pokriti z zemljo in varni pred nepoklicanimi pomočniki vrtnarjev. Pripravi smo kljub temu, da bodo krompirjeve njive v Zvezdi tudi letos vzorno obdelane in prava šola za vojne vrtnarje, kako je treba pravilno obdelovati krompir. Nazadnje moramo pomisliti, da je bil lani zlasti cvetoči krompir zares tudi prav učinkovit okras mestnega središča.

V mestni vrtnariji so letos dolge vrste toplih gnojnih gred posejane in zasajene z zelenjavo. Kar 176 oken smo našli in pod njimi na toplem ogotovili nad 75.000 sadik najrazličnejše zelenjave. Pri tem za Ljubljano velikanskem številu moramo pomisliti, da ima mestna vrtnarija tople grede tudi ob Kollmanovem gradu in na drugih krajih mesta, razen tega ima pa mestno zavetišče za onemogle v Japljevi ulici tudi še svoj vrt.

V mestni vrtnariji v Tivoliju sedaj pod 33 okni raste Heinemannov paradiznik in ima pač po številu okn prvenstvo, ker so pod 30 okni paradiznikove sadike že pikirane, torej že presajene. Naši izkušeni vrtnarji so letos posejali v 33 oknih naglo rastočih jablec ali melancan, po katerih ljubljanske gospodinjice zelo radi posegajo, saj na naših vrtovih jablec prav dobro uspeva. Pod 3 okni je nasajen por sorte Slon, vendar je to že velika množina, saj je nasajen zelo gost, ko pa bodo sadike presajene na stalno mesto, bo por zavzel prav veliko ploskev. Tudi zelene sorte Alabaster, je dosti pod 2 oknoma.

Po teh številkah ljubljanci lahko presodijo, koliko površine bo mestna občina pridelala samo na svojih vojnih vrtovih za kuhinjo Delavskega doma in za druge svoje socialne zavode. Našteli sicer nismo raznih dišavnih rastlin, n. pr. peteršilja, rdečega korenčka in druge zelenjave, ki zahteva manj prostora, vendar je mestna vrtnarija sedaj nima več sadik solate.

Umri kot finančni računski ravnatelj pred nekaj leti; drugi je kot upokojeni železniški uradnik v Ljubljani, hči pa upokojena učiteljica tudi v Ljubljani.

Učitelj Krulc je bil najprvo učitelj na Ledinu, pozneje pa je postal vadniški učitelj in je poučeval tudi na ženski vadnici petje. Krulcov brat, ki živi kot upokojenec v visoki starosti v Ljubljani je bil več let pri finančni straži. Sodeloval je pri slovenskem diletantskem gledališču. Pozneje je opustil službo pri fin. straži in se preselil v Ameriko, a se je čez več let zopet vrnil v Ljubljano. Možno je mahnite postavbe, hodi počasi po ulicah ter pridno čita časopise v kavarni. Učitelj Krulc je spoznal svojo izvoljenko na Dunaju, kjer je obiskoval nek učiteljski tečaj; umrl je za pljučnico. Zapustil je ženo ter dve hčerki; ena od teh je uradnica pri zavarovalnici Assicurazio. ne Generali v Ljubljani.

Vadniški učitelj Franc Gerkman se je rodil v Kamniku ter je bil velike in trdne postavbe. Najprvo je služil v Vipacu kot pomožni učitelj, potem pa kot pisar na ljubljanski realki. Gerkman je bil zelo inteligent, napravil je učiteljski izpit, postal potem vadniški učitelj in naposled še okrajni šolski nadzornik in logaški okraj, kjer je bil takrat okrajni glavar Mahkot, pozneje pa grof Pače. Gerkman je stanoval dolgo časa v študentovski ulici in je zapustil hčer, ki je pred leti umrla v Ljubljani kot upokojena učiteljica.

T. Wiesthaller je bil več let direktor na Spodnji gimnaziji v Kranju. Po ukinitvi gimnazije je bil premešen kot profesor na ljubljansko gimnazijo. Omeniti moram, da je imel Wiesthaller prav lepo slavnostni govor pri odkritju Vodnikovega spomenika pred staro gimnazijo.

Profesor Cilenšek se ni rodil v Dobri vasi, ampak v Gotovljah na štajerskem.

Na ljubljanski realki ni bil kot učitelj Prof. Klemens, ampak Klemens Proft.

Finančni direktor v Ljubljani ni bil plem. Possauner, ampak Possanner.

Trgovina Mikuš še obstoji v Ljubljani

L'Altezza Reale il Principe egiziano Mansur Daud e la sua famiglia a Roma — Kraljevska Visokost egiptski Princ Mansur Daud s svojo družino v Rimu

Nebo v aprilu

Občudovalci nočnega neba so letos zadovoljni, ker so noči večji del jasne in zato lahko pogostokrat opazujejo lepoto raznih ozvezdij. Če v aprilu proti 23. uri upreš oko v temno modri nebesni baldahin, vidiš, da so dobro znana ozvezdja, ki si jih opazoval čez zimo, brez razlike umaknjena na zapadno polovico nebesne obline in da delno že tonejo v zpad. Bik, Orion in Sirij se pojavljajo. Zato pa vzhaja daleč na jugu ozvezdje Leva s svetlim Regulom ali Levijem Srecom. Pod Levom opazujemo šibkejša ozvezdja Vodne kače, Vrana itd. Visoko nad nami gospoduje Veliki voz. Repna zvezda Benetna v Velikem vozu kaže v širnem loku na Arkturja in preko njega na Spiko v znamenju Device. Od vzhoda vzhajajo Herkules, Krona in Kača. Rimska cesta je nagnjena močno na zapadno stran in v njenem območju sijata na srednjem zapadu Kastor in Poluk, nekoliko severje od njiju pa Voznik s Kapelo ter Perzejeva skupina in Kasiopeja v znamenju W.

Izmed planetov se spet pojavlja Merkur na temnem nebu. V nedeljo zvečer je bil v gornji konjunkciji s soncem, to se pravi, da je onkraj sonca. Vendar prehaja iz bližine sonca in ga bomo od 16. t. m. dalje spet našli globoko južozapadno na večernem nebu. Dobro viden bo proti koncu meseca. Venera se pojavlja kot večernica že v mraku na zapadnem nebu in v teku meseca pozna svoje zaton na skoraj štiri ure po sončnem zahodu. Mars je globoko na južovzhodnem jutranjem nebu precej težko opazljiv, nekaj minut pred sončnim vzhodom Jupiter sije še najdalej v mraku v ozvezdju Dvojčkov. Saturn v ozvezdju Bika zatone izpočetka tik pred polnočjo, proti koncu meseca pa že proti 22. uri. In kar se naposled meseca tiče: v nedeljo je bil mlaj. v ponedeljek 12. t. m. bo prvi krajec, v torek 20. t. m. bo polna luna, v torek 27. t. m. pa zadnji krajec. V aprilu zraste dan za 1 uro 33 minut. Sonce stopi dne 20. t. m. v znamenje Bika.

Kaj nam pove o letošnji pomladi stoletni koledar: Pravi, da so lunina leta navadno bolj vlažna kakor mrzla in suha. Zlasti bo pomlad zelo mokra in precej topla. Dolgotrajnemu de-

vrtnarija z vso zelenjavo in povrtnino založena do vrha, da ji ne bo treba za kuhinje mestne občine kupiti niti lista niti korenčice.

Po tem naštevanku nikakor še ni rečeno, da bi mestna vrtnarija letos ne skrbela za olepšanje mesta s cvetjem in zelenjem, saj je pripravila skoraj enako dolžino gnojnih gred z nad 150 okni samih sadik najrazličnejših cvetlic za mestne nasade in za okras grobov. Naloga mestne vrtnarije je velikanska, kakor nam dokazujejo te ogromne številke, zato pa se bo ljubljansko občinstvo tudi prepričalo, da je mestna občina ljubljanska tudi največje vrtnarsko podjetje v Ljubljani ter tako tudi najprirednejši, najbolj izkušeni in največji vojni vrtnar v ljubljanski pokrajini.

Tudi letos naj bodo mestni vojni vrtovi prava vrtnarska šola vsem začetnikom pri obdelovanju zemlje, da bo obilen pridelek in blagoslovljena letina po vseh vojnih vrtovih našega mesta.

ževju vendar rad sledi velik mraz. Za april napoveduje stoletni koledar: Od 1. do 9. vetrovno, megleno in deževno; od 10. do 13. hud dež; od 14. do 18. mraz; 22. lepo, od 26. do konca meseca dež. Vse kaže, da letos niti stoletni koledar nima prave veljave.

Izredno močan točajni sij so nedavno noč opazovali na Švedskem. O tem poročajo iz Stockholma: Že nekaj tednov vladajo na vsem Švedskem nenavadne vremenske razmere. Nastopajo izredno močni viharji, temperatura pa je visoka. V noči na torek 4. aprila so vremenski pojavi dosegli višek z izredno močnim polarnim sijem, kakršnega v Stockholmu in drugod na Švedskem že dolgo niso opazovali. V prvi polovici noči se je razširila svetla luč od severnega obzorja do zenita in je vsa pokrajina čudno, skoraj strahotno sijala. Znanstveniki pravijo, da je severni sij posledica močnega kopičenja sončnih peg.

Iz Novega mesta

Nadaljevanje del pri kapitelski cerkvi. Dobro uspešna nabiralna akcija za restavracijo novomeške kapitelske cerkve je omogočila nadaljevanje del. V prvi etapi je predvidena v spomladanskem delovnem načrtu notranja ureditev kripe. Predvsem bo treba v kripti nadomestiti tretji levi stebel z novim. Prvotni stebel se je bil že pred davnim časom podrl in namesto njega so postavili novega, ki je bil zgrajen iz čisto drugega materiala kot prvotni stebel. Je namreč kamenit in sestavljen iz dveh kosov, dočim so ostali stebri iz lepo rdeče dvakrat žgane opeke, razen zadnjih dveh, ki sta menda že od nekdaj iz rumenejščene. Ta stebel bo sedaj nadomeščen z novim, ki bo povsem enak drugim stebrom, kar bo pa zelo komplikirano in zamudno delo. Pri notranji ureditvi kripe bo treba predvsem urediti vprašanje drugega izhoda iz kripe v cerkev, ki gre vzporedno s sedanjim izhodom pod prižnico. Ta izhod bi bil prišel do veljave, ako bi bila nova cerkev, ki so jo Novomeščani pričeli zidati, dozdana. Tako pa je ostal izhod dolga stoletja zazidan. Sedaj so izhod odprli toliko, da je dobro viden in bo to takega tudi pustili. Pri tem izhodu je pomočnik konservatorja g. Jože Gregorčič našel med drugim kamenjem vzdigneno lepo glavo svetnika. Je to plastika iz začetka 15. stoletja in je prav gotovo del mojstra, ki je izklesal relikviarij, najden v prostori. Vendar je glava nekoliko pokakodovana, zlasti partija okoli ust in nosa. Odčit je tudi del las na desni strani glave. Glava predstavlja moškega z dolgimi lasmi in širokim turbanu podobnim pokrivalom. Del vratu je sploj preluknjan, kar je znak, da je glava del celotnega kipa. Glava bo z drugimi v kapitlu in drugod najdenimi predmeti postavljena v dosedanja zbirko kulturno-zgodovinskih zanimivosti. Te dni so začeli v kripti na zadnji steni, ki meji na grobnice, nahajajoče se pod ladjo, postavljati starinski oltar, ki je nekoč stal v pokopališki kapeli na starem pokopališču. Oltar bo lep okrasek za kripto.

KULTURNI PREGLED

Zapiski

Ob neki literarni zgodovini. X. Y. je napisal svojo Zgodovino ruske književnosti z redko skrbnostjo in nevskakdnjo ljubeznijo do predmeta. Gre mu za izčrpno informacijo, hotel je sestaviti učbenik za slaviste; v tem je uspel. Manj srečna se mi zdi tista pretirano analitična metoda, ki išče povsod vplive, sorodnosti in odvisnosti. Ob Puškinu n. pr., čigar genij je eden najbolj pristnih in čistih v svetovni literaturi, je avtor nagrmadil toliko primerjalnih opozoril, da je še komaj vidna epohalna osebnost pesnika in misleca. Komparativna metoda utegne biti zanimiva, vendar se mi zdi načelno neplodna, ker samji sebi ugađa od domislekih. ki ne izvirajo iz razlage originalnega bistva umetnine in ustvarjalca.

Strindberg se je v letih, ko sta bila njegovo življenje in njegova tvornost že daleč preko zenita, z nekim nepristnim goetjevstvom razpisaval o skrivnostih bivanja na zemlji. V svojih monstruoznih »Sinjih knjigah« se je pod okriljem poslednje avtoritete, ki mu je še ostala, kot učenec vsevednega Swedenborga dotaknil vprašanj človeka in kozmosa in izpovedal svojo vero in skepso. Kljub utrujajoči časovni navali, ki so jo polne te zajete knjige in mnogim zmedenim subjektivnim vidikom, ki jih ne moremo več občutiti za enako prizadetost, s kakršno so bili zapisani, so ta pozna Strindbergova razmišljanja še zmeraj omembe vredne predsmrten dokument tragičnega človeka, v katerem se je zgostila tako animalična silna energija, a mu je življenje vendarle

pobožno poslušati recitacijo Velikega inkvizitorja? Nismo ga razumeli, a vendar je bilo lepo biti »mlad in neumen«...

Na molu San Carlo. Ali je Jakopič kdaj slikal morje? Pariški impresionisti so ga svojčas radi upodabljali v mondenih kopalnicah ob La Mancheu; Pissarove reke in Monetova jezera pričajo, kako zelo je mikal moderne čopiče vebirajoči element. V Jakopiču, ki nam je razodel večerno poezijo Save, ni tistega melanholičnega vesolja nad iracionalnim; očarljivo mavrično lesketanje, s katerim nas zapeljujejo ti nadarjeni dekadenti pa je prelahko miselno, da bi ga primerjali z globoko resnostjo njegovega sloga. Jakopič je doslej tista enkratna izpolnitev našega naroda v barvi, izpolnitev, kakršno smo doživeli samo še v liriki. V zrelih podobah impresionizma se nam je v neprecenljivo srečo naše kulture izrazila svojstvena osebnost, da nam v prelestnem jeziku izpove svoje življenjsko občutje, v katerem se je obenem čudežno sublimiral del slovenske človečnosti. Tu mi prihaja na misel pojem klasičnega, ne historično ali tradicionalno estetskega. — Ali je Rihard Jakopič kdaj slikal morje? To vprašanje se mi vsiljuje, ko opazujem tisoč barvnih odtenkov, ki se zrcalijo v ravnodušnem valovanju vodne gladine pred menoj. Zahajajoče sonce je zastirto z velikimi krpmi oblakov. skozi nje uhajajo žarki, vsak v svojem tonu, rdeče, vijolično, sivo, belo. Prva plast neba tam daleč na obzorju je svinčeno siva, druga modrikasta, tretja rožnato rdeča, a malo višje se zaigra nebo v deviški belini. Neposlušno pero, kako slabo služi očesu! (Julija 1940.)

Plačajte zaostalo naročnino!

»Zolajevno delo« so imenovali propedevitko ali pripravljalo šolo za novo stoletje, in po pravici. A ni ga mogoče zajeti z eno samo označbo, kajti če ga imenujemo naturalista, je to prav toliko resnično kot neresnično. Res: popisoval je grdega človeka-zivala, a drugod je spet risal lepe ljudi-otroke, naivne, iskrene, polne vere. V grandiozni pesnitvi »La faute de l'abbé Bourret« je pokazal, da je prav tolikšen pesnik kot je bil Milton. Da, Zolajeva umetnost je bila večja, kajti znal je iz bedne resničnosti oblikovati najčistejšo poezijo. V tem romanu se dviga nad resničnost, okolje in osebe pomenijo več kot so. S tem, da je simboliziral, je postal pravoč simbolizma, ki se je kasneje obrnil zoper tega zgodnjega učitelja. Meje Zolajevne pa se pokažejo ob koncu njegove kariere. Ko ga je prevzela starostna modrost, ga resničnost ni mogla več zadovoljiti. Tedaj se je odpravil v Lourdes in v Rim, da bi za pojavi našel nadčutno razrešitev vsega. A tega ni dosegel, kajti tistega, kar je iskal, ni razumel. (Strindberg.)

Shakespeare je prav za prav edini »klasič« našega odra, ki se sorazmerno redno predstavlja občinstvu. Bilo pa bi zmotno in škodljivo, če bi se še nadalje omejevali nanj, videli v njem klasika par excellence in si domišljali, da smo se s pridobitvijo tega božanskega pevca že oddolžili celotnemu in pristnemu klasičnemu repertoarju. Shakespeare, kot znano, niti načelno niti historično ni klasik, če se zavedamo, da je ta pojem globlje opredeljen in ako ga ne uporabljamo samo kot superlativ. Njegova renesančna drama je triumf gledališča, ne prej ne kasneje ji ni primere vendar se ne ujeta v intenciji klasične umetnosti. (To so dobro čutili romantiki, ko so se sklice-

vati nanj, čeprav so daleč zaostajali za njegovo barvito in razpisno vitalnostjo.) Etnični učinek, ki ga zapusti seriozna klasična umetnina (ki se je v klasicizmu izrodila v racionalistično moraliziranje), ni primarna kvaliteta Shakespearejeve igre. Pri izbiri repertoarja se bo treba torej še zmeraj ozirati tudi na druge tendence dramskega ustvarjanja, na grško in francosko tragedijo n. pr., saj tudi pri slednji ni vse tako okosteno in patetično kot si mislijo tisti, ki poznajo stvar iz druge roke.

Veliki kritik, ki je uveljavil svojo osebnost na vseh področjih službe duhu. Razmišljanje o njem ne napljuje z obžalovanjem, da se ni rajši izrazil neposredno, v pozitivni umetniški obliki. Kritika, kljub Wildeovemu eseu, časovno vezana, ne ohrani večnostne veljave. Croce se zaradi svojega formata ne more podreti objektu; njegova znanost se ogiba sistematičnosti, Walzel je odklonil njegove kriterije kot samovoljne. Njegov prispevek k duhovni diskusiji pa je ogromen. Pisane v konjunktivu je problematično, zlasti za nazaj, a vendar: Kot pesnik bi se jasneje afirmiral in njegova domovina bi morda dobila po šestih stoletjih spet narodnega genija.

Nobeno veliko življenje ni brez grenkobe, a življenje tega moža je treba — kljub razočaranjem, ki so morda v neki smeri zavrla vzpon njegove osebnosti — imenovati srečno. Izza dvasetih let je postal ves duh, a ne v trpetnem smislu kakšnega Nietzscheja. V nepretrganem delu je našel idealno izpolnitev svojega življenja in zdaj, ko si lahko že pol stoletja ponavlja nulla dies sine linea, ga bo zaključil kot prelepo umetnino. Raz-

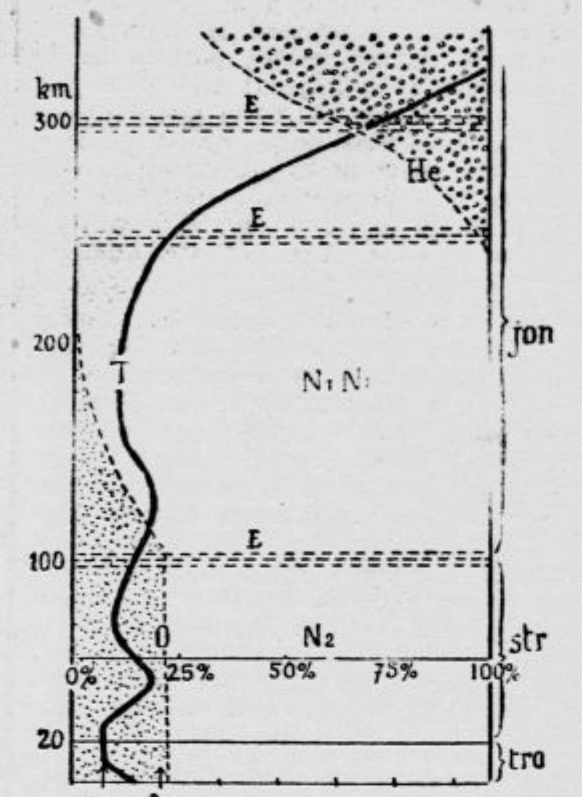
Naše ozračje

Dolgo je vladalo mnenje, da temperatura v našem ozračju stalno pada, čim bolj se oddaljuje od zemeljske površje, in sicer na vsak km za 5-6 stop. C. To so potrdili tako turisti na najvišje vrhove, kakor tudi zrakoplovci do višine nekako 6 km. S pomočjo novjših poizkusnih balonov, ki so se dvignili 25 do 30 km visoko, pa se je dognalo, da se nize temperature nad Srednjo Evropo približno pri višini 12 km ustavi, in da je od tod naprej zračna temperatura stalno enaka. Seveda je ta temperatura jako nizka in meri kakih 70 stop. pod ničlo. Meja do stalne temperature je nad tečaj n. j. z. namreč le 8 km visoko, v tem ko znaša nad ekvatorjem nekako 18 km. Ozračje od zemeljske površine do te meje imenujemo troposfero, mejo samo tropopavzo, nad njo pa se pričena stratosfera, kateri naziv je vobče znan izza Picardovih vzletov. (Avgust Picard, švicarski inženjer in fizik, rojen 25. januarja 1884 v Baslu, 1920 profesor fizike na tehnični v Curihu, od 1922 na univerzi v Bruslju. je prvi dosegel 16.000 m višine (27. maja 1931), drugi pa celo 17.000 m (18. avg. 1932).)

Znanstveniki pa se z navedenimi ugotovitvami niso zadovoljili in so raziskovali razmere še više. Neposrednih meritev z baloni ali zrakoplovi niso dosegli, pač pa se je dalo z računi in s fizikalnokemijskimi opazovanji, zlasti pa s pomočjo radioaparatur dognati, da prične nekje visoko v stratosferi temperatura ozračja zopet naraščati. Poizkusi z električnimi valovi so pokazali, da mora biti v višini kakih 100 km enako toplo, kakor je na zemlji sami in da navzgor temperatura zopet narašča. Zrak pa v teh višinah nima več take sestave kakor v troposferi in stratosferi. Sončni in morebiti še drugi žarki jonizirajo tamkajšnje molekule in atome in tako se ustvarjajo plasti, polne elektronov. Te plasti odbijajo električne valove, ki bi se sicer širili v svetovni prostor. S tem je omogočeno poš-

iljenje teh valov tako rekoč okrog zemlje. To elektronske plasti so v višinah 130 km in blizu 300 km; delu ozračja, ki je v njem leže, pravimo jonosfera.

Kar se tiče sestave zraka v našem ozračju, vemo za troposfero že davno, da je zmes dušika (78,04%), kisika (20,99%),

Zgradba ozračja:

tro = troposfera, str. = stratosfera, jon = jonosfera, T = toplotna krivulja, O = kisik, N = dušik, He = helij, E = električne plasti

argona in drugih redkih plinov (0,94%), ogljikovega dioksida (0,03%), ter trohice ozona. Za stratosfero so izprva mislili, da sestaja iz vodika ali helija ali iz obeh; potem pa, ko so mogli dobiti od tam z balončki poizkusne količine, so doznali, da so sestavine stratosfere iste kakor troposfere, toda zdlo se jim je, da so v plasteh, in sicer tako, da je spodaj najtežji plin, nad njim pa plasti vedno lažjih. Pa izkazalo se je, da je to naziranje napačno. Najbolj zanesljive rezultate v tem pogledu jim je dala spektralna analiza severnih sijajev. Številna opazovanja so pokazala, da v višinah polarne svetlobe ni vodika, pač pa vsi drugi plini kakor v troposferi. Edino ozon dela neko izjemo. Ozon sega navzgor do 50 km, največ pa ga je v višini okoli 20 km. Tu se tvori zaradi nizkega tlaka iz kisika. Ozon absorbira velik del ultravijoličnih žarkov, kar povzroča zvišanje temperature. Vendar je ozona vsega skupaj kar malo: če bi stisnili vse ozračje na debelino 8 km in bi ločili vsak plin v svojo plast, tedaj bi bila plast ozona komaj 3 mm debela. Kljub temu je njegov pomen velik, ne samo za znanost, ampak tudi praktičnega pomena je, saj je njegova zadržljivost znana, zlasti za rahlitna obolenja.

V troposferi (do 15 km) se odigrava vremenski pojavi; v stratosferi (15 do 100 km), ki ima enako sestavo zraka kakor troposfera, se tvori ozon; v jonosferi (od 100 km) pade kisik na minimum; v njej se menja plasti dobrih in slabih prevodnikov za elektriko.

Ozračje je prozorno, vendar vidimo ob jasnih dneh nebo modro. Ta barva nastane zaradi valovanja in različice odboja barv zračnih molekul in drugih teles v zraku, ki so manjša kakor valovna dolžina svetlobe. V valovanju jih spravi sončna svetloba, odbija jo pa več modrih in vijoličnih kakor drugih barv.

S. B.

WILKIE COLLINS.

Nezadosten dokaz

Detektivski roman

»Prediva torej k drugemu predmetu. Zanima me, ali bova tudi tu različnega mnenja.«

»Za kaj pa gre, gospa?«

»Ne povem ti, ako mi boš še govorila gospa. Reci mi mama.«

»Za kaj gre, mama?« sem ponovila stavek po njeni želji.

»Vem, da imaš namen proučiti proces, da bi lahko potem zahtevala revizijo. Iskreno te občudujem, a prav tako iskreno te moram opozoriti na brezciljnost tvoje namere. Kaj misliš storiti?«

V trenutku, ko me je to vprašala, mi je šinila v glavo misel, da bi me nemara ona utegnila seznaniti z Miserimusom Dexterjem. Gotovo ga pozna, mora ga poznati, saj je bil gost njenega sina v Gleninchu in eden njegovih najboljših prijateljev.

»Predvsem se nameravam pogovoriti z Miserimusom Dexterjem,« sem odvrnila vneto.

Gospa Macallanova se je okrenila z vzklikom presenečenja.

»Blazna si!« je vzkliznila.

Ponovila sem ji to, kar sem bila dejala majorju Fitz-Davidu ter da sem prepričana, da bi mi lahko Dexterjevo mnenje mnogo koristilo.

»Jaz pa,« je dejala moja tašča, »sem prepričana, da je tvoj načrt blazen in da greš k blaznežu, ako nameravaš k Dexterju, da bi sišla njegovo mnenje. Ne rečem, da bi bil na vsak način nevar; ne rečem, da bi ti utegnil storiti kaj žalega, hočem te le opozoriti, da je to poslednji človek, pri katerem bi mogla mlada gospa, zlasti še v tvojem kočljivem položaju, iskati opore.«

Čudno! Bil je to malone isti opomin, ki sem ga bila silila od majorja, a bilo je kakor z vsemi svarili: le še bolj sem postala nestrpna, da bi čim prej preizkusila svoj načrt.

»Preseneča me to,« sem dejala, »kajti njegove izjave, ki sem jih brala v poročilu o procesu, so prav tako jasne in razumne kakor izjave katere koli druge priče.«

»Verjamem; stenografi in uredniki so poskrbeli za pravilno obliko njegovih izjav, preden so jih objavili. Na najbolj neverjeten način je ta človek pomešal pravo in nepravilo in se je večkrat pritoževal na zakon. Verjamim, da ni na svetu človeka, ki bi bil manj kakor on poklican, dati svoje izjave. Nadejem se, da ne računam name, da te seznanim z njim.«

»Prav to sem želela,« sem odvrnila. »Zdaj, ko ste mi vse to povedali, seveda ne vztrajam pri tem. Potrpežljivo bom čakala na večerjo pri majorju. Objubil mi je, da bo povabil tudi Miserimus Dexterja.«

Tak je major!« je vzkliznila moja tašča. »Smiliš se mi, ako zaupaš njemu hčerka. Kakor jeguljo te bo zmečkal med rokami. Ali si ga prosila, da naj te seznani z Dexterjem?«

»Da.«

»Odlično! Dexter ga zaničuje in ne bo sprejel njegovega povabila. Major to ve, zato je izbral to pot, da bi preprečil sestanek z Dexterjem.«

Ta vest mi ni prav nič ugajala, a sem bila preveč trmasta, da bi se vdala.

»Naposled,« sem dejala, »lahko bi pisala gospodu Dexterju in ga prosila za razgovor.«

»In šla sama k njemu, ako bi te povabil?«

»Seveda.«

»Upam, da ne govoriš resno.«

»Govorim najresneje.«

»Ne bom te pustila same k njemu.«

»Kako mi nečete to preprečiti?«

»Tako da bom šla s teboj, ti trmoglavka! Tudi jaz znam biti tako trmasta. Poslušaj, vedeti hočem, kakšne načrte imaš; močna in ponosna ženska si in, sama ne vem kako, vzljubila sem te. Ne pustim te same k Miserimus Dexterju. Vzemij klobuk.«

»Tako?« sem vprašala.

»Da, moj voz je pred vrati in čim prej opravila to, tem bolje za vse nas. Pojdi, obleči se, ne izgublajva časa.«

Ni mi bilo treba dvakrat reči. Čez deset minut sva bili že na poti proti Dexterjevemu stanovanju.

Tak je bil konec obiska moje tašče.

Sedemnajsto poglavje

PVI VTIS PRI MISERIMUSU DEXTERJU

Zakasnili smo se z obedom pri Benjaminu, preden je prišla gospa Macallanova. Razgovor, ki se je razvil nato med menoj in mojo taščo, je trajal v pozno popoldne in sonce je že šlo na zahod, ko sva sedli v voz, da se popeljava h gospodu Dexterju. Že med potjo naju je zajel mrak.

Čez eno uro je zašla najina kočija v mračni labirint vse bolj ozkih in vse bolj umazanih ulic, čim bolj smo se oddaljevali od mestnega središča. Ko smo prišli iz tega labirinta cest, smo v naraščajočem mrazu zavozili na obširen prazen prostor, kjer se je le tu pa tam dvigala kakšna osamljena hiša ali branjarja. Ves okraj je postal polagoma še bolj pust in žalosten, dokler se ni kočija ustavila in je gospa Macallanova izjavila s svojim suhim in ironičnim glasom, da smo na cilju.

»Poglej, draga duša, to je palača princa Dexterja! Kako ti ugaja?«

Oziral sem se okrog sebe, ne da bi vedela, kaj naj si mislim.

Stopile smo iz kočije in znašle smo se na trdi, kameniti steni. Na desni in levi je bilo videti globoke jarke, iz katerih so štrleli temelji novih hiš, ki so bile šele v prva fazi svojega obstoja. Povsod naokoli so bili raztreseni kupi opke ter so se dvigali ogromni stebri, pripravljeni za zidarske odre. Kolikor sem mogla razločiti, se je kakih dva sto metrov pred nama dvigala ogromna črna masa, ki se je, ko so se od navedile na temo, izoblikovala v staro, dolgo in nizko hišo, obdana s črne pobarvanim plotom, za katerim se je dvigala živa meja zelenega drevja. Mimo kupov desk in opke, mimo kupov hucka ostrig in polomljenega stekla, ki so pokrivali tla, sva prišli do črne ploče. Tam se je nahajala palača princa Dexterja!

Pozvonili sva pri neklih vratih in zašli sva, kako je nekje v daljavi odjeknil velik zvonec, ki bi bil bolj prikladen za cerkev kakor za privatno hišo. Med tem ko sva čakali, mi je gospa Macallanova pokazala dolgo in črno princevo poslopje, rekče:

»To je ena izmed njegovih blaznosti. Spekulant, ki grade tu novo mestno četrt, so mu ponujali ne vem koliko milijonov sterlingov za prostor, na katerem stoji njegova hiša. Nobene ponudbe ni maral sprejeti. A tih, slišim korake na vrto, gotovo prihaja njegova sestrčina. Pazl, njegova sestrčina, pravim, kajti njen glas bi te utegnil spraviti v zmotno.«

Grob, globok glas, ki ga ne bi nikdar prisodila kakšni ženski, je vprašal: »Kdo je?«

»Gospa Macallanova.«

»Kaj želite?«

KAJ VEM? KAJ ZNAM?

163. Kolikokrat na sekundo svetloba tamo prepotuje zemeljski obseg od ravnika?

164. S kakšnim merilom določajo višino konj?

165. Kako nagovarjajo indijski domačini Evropko?

166. Dve vožnji na jezeru.

Slika nam kaže jezero z otoki A, B, C. Na bregu jezera so tri ribiške vasice I, II, III s pristani. Dva ribiča se odpeljeta na

58. udata, 60. in, 61. puč, 63. Rosenhaya, 64. Rateče.

Navpično: 1. Uskoki, 2. de, 3. sol, 4. Elen, 5. lok, 6. hi, 7. evangelist, 8. Neva, 9. gre, 10. ri, 11. nostok, 16. Irak, 18. Arrowsmith, 21. jame, 23. Al Araf, 25. lakmus, 26. zapeka, 27. Vardar, 29. Iran, 31. za, 32. spak, 38. tu, 40. Vihar, 41. rep, 44. tim, 45. Osoje, 47. Fran, 49. Kapa, 52. k, d, e, 54. cin, 56. kut, 58. U. S., 59. a, a, 62. če.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

PROFESORSKA

»Kolikokrat sem vam že govoril, da ni večje in manjše polovice. Toda vse moje besede so kakor bob ob steno. Je pa popolnoma razumljivo, kajti kadar kaj razlagam, tedaj večja polovica ne posluša.«

Gledališki ravnatelj, ki je imel precej grdo ženo, je hotel angažirati znanega igralca in ga je vprašal: »Povejte mi o kritiki, zakaj je prejšnji ravnatelj pogosto z vami razveljavil?«

»Odkrito povedano,« je odgovoril igralec, »samo zato... ker sem hotel pobegniti z njegovo ženo!«

»Hm!« je dejal ravnatelj. »Najina pogodba tedaj velja. In pridite, prosim, jutri na čaj k meni in moji ženi!«

O pravem času

»Torej Galileja se je odrekla karieri. To mora biti grozno, če takšna povka opazi, da izgublja glas!«

»Ni, grozno je to res! Ampak se bolj grozno je, če tega ne opazi in poje dalje!«

Moda in dom

Pomladne dvodelne obleke

Dvodelne obleke so tako očarljive in hkrati praktične, da jih je pomladna moda kar prevzela od zimske mode — na veliki veselje nas vseh, saj je skoraj ni postave, da se ti ne bi podala primerno ukrojena dvodelna obleka. Dvodelno obleko nosimo lahko dopoldne in

popoldne, kadar gremo po vsakdanjih opravkih v mesto in tudi ob bolj slavnostnih prilikah. Kazaki novih dvodelnih oblek so dokaj dolgi, kar daje postavi neko posebno vitkost, krilo pa je ravno ali nagubano, nikakor pa ne zvončasto.

Široki plašči

Nedvomno so ohlapni plašči manj podvrženi modi kakor pa telesu ukrojene oblike. Leta in leta lahko nosimo tak ohlapno ukrojen plašč,

ki se poda k vsaki obleki. Plašč, ki ga vidite na naši ekici, je širok zlasti v hrbtu, na opletku in na koničastih žepih pa je prešit z robovi, ki mu dajejo nekoliko živahnije obeležje.

Vsak dan nekaj novega

Prvo pomladno sonce je že segrelo zrak. Kljub temu pa se ne počutimo dobro — po dolgi zimi smo vsi nekoliko utrujeni. Poskusimo z novim pomladnim jedilnikom, ki nam bo okrepil želodec in nas navdal z novimi silami!

Plamska juha. Najprej pripravimo »govejo« juho iz vode, kateri smo dodale kocko za juho, potlej pa zakuhamo v tej juhi nekoliko krompirjevega pireja, nekoliko pireja iz cvetače in skozi sito pretlačimo endivije.

Princezni krompir 10 dkg slanin sardel nekoliko namočimo v vodi in jih očistimo,

nato pa razrežemo v drobne rezine. Veliko, drobno sesekljano čebulo in sardine nekoliko prepražimo na eni žlici masla nato pa dodamo 1 kg kuhanega, drobno narezanega krompirja, nekaj kapljic juhana in 1 kozarec olega vina.

Zelje sal suzgo 1 kg zelja nastrežemo na drobne rezance, ga operemo in čamo v kozici, kjer smo razbelili 2 žlici masla. nato pa premešamo zelje s štirimi žlicami paradižnikove meze. Jed začnimo s soljo, dodamo neke kapljice juhana, ščepec nestrastnih nagelj-znih žbic, nekaj kumne in zalijemo s kozarcem vina ter dušimo do mehkega.

Spinačne rezine. Kuhanjo spinačo pretlačimo skozi sito ter jo nekoliko prepražimo na

masti, česnu in peteršilju, nato jo ohladimo in ji primešamo 1 jajce. To zmes namažemo na tanke prepražene kruhove rezine, vsako rezino obložimo s tankim koščkom sira, nato pa pečemo rezine nekaj minut v pečici.

Pikantna omaka k mesu, ribam ali krompirju. 2 stroka poriluka, 4 redkvice, šopek peteršilja, veliko čebulo, 10 dkg tako imenovane »posbene« klobase razrežemo na rezance in pretlačimo skozi stroj za meso. Nato razpustimo 2 dkg slanin in dodamo tej zmesi, ki jo zalijemo s škodolico vroče vode. Omako še začnimo z nekaj kapljicami juhana, z jedilno žlico paradižnikove meze, s soljo in papriko ter kuhamo 25 minut.

Črna borza v Parizu

V nemških listih beremo naslednji sestavek: »Ali ste že brali današnji list?« Čudovito mehak glas izreče te šepetajoče besede. Ozremo se po človeku, ki je govori in vidimo majhnega sivga možička, ki sedi ob umazani mizi v točilnici s »Petit Parsien« v roki. V listu stoji, da so bili verižniki in prekupčevalci v zadnjem mesecu kaznovani z globami 100 milijonov frankov, ob istem času pa so oblasti zapile 230 trgovin. Vse to zaradi črne borze.

»Izdajalci!« sikne možiček skozi zobe »Pijavke Francije!« Toda četrta ure pozneje stopijo v lokal novi gostje. Pozdrav jo krčmarja ter si dajo predložiti jedilni list. Sosedna miza nenadoma oživi, natakarijo princ-ejo gostom mesno jed. Tudi možiček za umazano mizico dobi meso in ga prežvekuje z vidnim zadovoljstvom. Mi pa se smehljamo, Taisti mož, ki je pravkar preklinjal črno borzo, se okorišča z njenimi ugodnostmi! Serviranje mesa je v vseh pariških restavracijah strogo prepovedano. Bilo bi dovolj, da bi zdaj stražnik stopil v restavracijo in in stvar bi bila dognana. Se preden to misel izrečemo, se stražnik res pojavi. Široko koraci med gosti, išče krčmarja in vidi da vsi gostje jedo meso. Prepričani smo, da bo stražnik izvajal posledice ter bodo lastniki lokala vzeli koncesijo. Toda nič takšnega se ne zgodi. Stražnik se ozre po krožnikih stor, kakor da ne vidi, kaj jedo gostje, stopi h krčmarju, sede za mizo, tudi njemu postrežejo z aperitivom in ko nastavijo ušesa, slišimo da prihaja mož zaradi nezadostne začetne lokalne krčmar obljubi, da bodo zadela reže, stražnik se poslovi in stvar je opravljena...

Celso Maria Laratti:

Modistka

Nisem hotel postati modistka. Velike modne hiše, ki so kapitalizirale človekovo neumnost z odvzemom težkih milijard in mnogo več, so pribile na vhodu svojih delavnic napise, ki prepovedujejo vstop potujočim godcem, odvezanim psom in meni.

Pa naj bo. Ni mi všeč, da bi se mi posmehovale ti iste slastne in občudljive stvari, ki se imenujejo ženske; ni mi všeč predčasno dvigati številno članov pokopališč in bolnišnic s starijim in upognjenimi možmi.

Všeč mi je ogledati veselo življenje, biti pristen, odkritosrčen in jasen kakor bela golobica.

Jaz lahko to storim; modistka ne!

Modistka ima zmeraj v službi dekletce, ki vohuni za zavesami, kdaj dospo gospe, ki se hočejo oblačiti na povsem samonikeln način.

Komaj se ena pojavi, dekletka pozvonijo in spravijo v pogon svetlobne znake, da napolni trgovino vrsta deklet, ki jedro odstranijo iz prodajalnice vse klobuke in jih nadomestijo z najbolj raznovrstnimi predmeti.

Potem sedijo in počivajo, kakor da bi ne bilo nič.

Gospa vstopi in nozdri se ji kar širijo od zadovoljstva.

»Modistka!« reče, »hotela bi zares svojstven klobuk!... Model, naravno, model.«

»Seveda, gospa!« reče modistka. »Če ne bi ponujal modelov vam, komu naj bi jih ponudil?«

Vzame skledo za juho in ji jo ponudi.

»Ali bi pomerili to?« reče. Gospa pomeri.

»Da, ljubeč, reče, »toda podobnega je že

nosila grofica valgnonska. Le da je bil njen slannat. Ali nimate drugega?«

»Seveda, gospa!« reče modistka.

Vzame pločevinaste posode, sadne košarice, lončke za jajca, kurja peresa, rešnice za žarnice in rmanne Salvatorja Gotta. Gospa pomeri vse in oči se ji sikajo od veselja.

»Tega vzamem!« se naposled odloči.

Na glavo si povezne cedilo za juho in se nasmehe.

»Koliko?« vpraša modistka.

»Milijon!« reče modistka.

»Uf!« reče gospa, »ali ni predrag?«

»Predrag?« reče modistka. »Toda, gospa, saj to je model Watteau!...«

»Pošljite jutri račun na dom,« reče gospa in se oddalji vzdihovaje.

Naslednji dan pošlje modistka svoje dekletce.

»Prišla sem,« reče, »izterjati milijon za klobuček.«

»Joooo!...« reče sobarica, »joooo! Ce bi vedeli, kako je gospa bolna!... Legar ima!... Tak legar!... Vrnite se čez mesec dni... Upajmo!«

Dekletce se vrne čez mesec dni.

»Joooo!« reče sobarica, »joooo! Toda, vi se šalite!... Gospa ima pljučnico, ples sv. Vida, dvojno kilo! Poizkusite to zimo.«

Modistka se slednjic obrne na moža.

Revež tedaj proda poročni prstan, lobanjo in nekaj bežav.

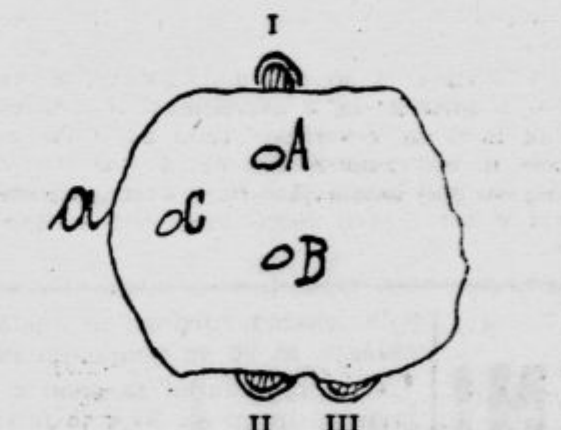
Potem opravlja dve leti postranske službe in plača model.

Zatem pa gre v najbližjo bolnišnico, kjer ga niti ne vprašajo, kako se imenuje.

Je upognjen, star in plešast. Bebec št. 42 Bolničar ga mora nadzorovati, ker bi si sicer razbil glavo.

Tisto svojo čudno glavo, ki so jo zdravstveni zavodi bogato plačali in jo pričakujejo.

Evo, zakaj nisem hotel postati modistka in nikdar ne bom postal.

lov, in sicer prvi iz pristanišča I. k pristanišču II, med potjo pristane na otokih A in B; drugi ribič je odveslal iz pristanišča III. k otoku C, toda tako, da ni prekrizal poti, ki jo je napravil prvi čoln. Kako sta vozila oba čolna?

Rešitev nalog 4. t. m.:

159. Otoman je Turek.

160. Vojno proti Jugurti je opisal rimski zgodovinarsec Salust.

161. Kartel je zveza producentov za omejevanje medsebojne konkurence in porotevanje prodajnih pogojev.

SPORT

Živahen uvod v prvenstveno sezono

Izbirna nogometna tekma za vstop v I. divizijo se je končala z zmago Dopolavora iz tobačne tovarne nad Mladiki. — Prihodnjo nedeljo igrajo za točke: Hermes-Dopolavoro t. t. in Zabajk-Mladika

Ljubljana, 5. aprila

Mimo vseh ovir in pomislekov smo večeraj pri nas le otvorili nogometno sezono čisto oficijelno. Po nekaj nedeljah raznih preskušanj in treningov je prišel večer na vrsto službeni spored. Nogometne zveze, po katerem je bilo treba najprej najti četrtega udeleženca v naši I. diviziji, v katero so bili ex officio določeni isamo trije udeleženci, in sicer Ljubljana, Mars in Hermes. Kot kandidata za to mesto sta bili izbrani enajstorijski Dopolavora iz tobačne tovarne in Mladiki, ki sta šli s precej izenačenimi izgleidi v boj za ta prestop. Kakor ste že razbrali iz naslova, se je sreča to pot nasmehnila zastopnikom tobačne tovarne, ki so s prav zvečanostjo, toda ne tako zasluženim izidom 4:2 dobili vstopnico za sodelovanje v zgornji hiši Mladiki. Po morala sedaj spomladanski del sporeja opraviti v družbi manj slavnihih imen — če so ona iz I. divizije sploh še slava zaradi tega — je pa kljub temu v tej izbiri tekmi pokazala zelo mnogo pozitivnega, tako da v novi sredini bržkone ne bo imela najtežjega dela, če bo hotela biti prva in si tako po nekaj mesecih znova odpreti pot do tja, kamor je večeraj vstopilo dopolavoro: siko moštvo iz Most.

Prav živahen je bil večerajšnji uvod v novo prvenstveno sezono na zelenem polju in tudi vreme in temperatura sta bila kakor je prav za prve lastvice, ki se pokakajo na nogometnem travniku. Čeprav so bile sportne prireditve še druge in je tudi sicer ljudi prijetno sonce vabilo na drugačna razvedrila, se je na starem igrišču Ljubljane, ki je bilo zelo skrbno prirejeno, zbralo do 400 gledalcev, ki so tudi imeli svoje veselje ob silni volji in veliki vztrajnosti obeh nasprotnikov, da bi se izkazala vredna pomembne odločitve. Res je, da stvar še ni tekla tako, kakor bi jo bili radi videli nogometni gurmani, prav gotovo sta obe sestavi kazali še nekatere občutne vrzeli, toda videli smo po dolgem presledku spet nekaj živahne in borbene nogometne igre, ki je imela svojo vsebino, obe moštvi pa svoje cilje. In že to je bilo dovolj, da je igralcem pognalo kri v žile in so se ž njim vred polagoma razgledali tudi gledalci v pravo nogometno publiko. Bilo je prijetno popoldne, ki nas je v mislih zazbal v preteklo in bodoče dni v znamenju sporta in njegovih nepremakljivih načel.

4:2 (4:2) za Dopolavoro

Po razgibani predtekmi, v kateri je mlada enajstorijska Viča gladko porazila moštvo Korotana z 2:0 (zgoditka sta spravila med drogeve Korotec in Bevc), sta nastopila glavna partnerja tega igrišča, rumeni Dopolavoristi in modri Mladikarji pod taktirko g. Kosa.

Obe vodstvi sta seveda poslali v to odločitev vse kar leže ino gre. V Mladiki so bili zbrani Keržič in Kordež, izmed tobakarjev so najbolj znana imena Oblak, Pleško, Nagode, Rot in še nekateri.

Tempo je oster, obema gre za vsako žogo. Prvi so uspešni rumeni, toda modri so takoj za njimi. Še enkrat se ponovi ta vrstni red; rumeni uidejo za gol in modri

jih spet dohitijo. Odločitev je še zmerom na tehnični! Potem pride — to smo videli na koncu — usodni trenutek za modre. Desna zveza rumenih ukani nesigurnega vratarja in izid je spet za gol v prid rumenih. Ura gre proti koncu polčasa; še enkrat so rumeni zelo nevarni in strel z desne obsedi. To je bil 4:2 za Dopolavoro.

Po odmoru je slika precej drugačna. Modri so kakor prerajeni, rumeni so kar naprej v obrambi. Tudi enajstmetrovke streljajo modri, toda preko drogov. Rumeni se uveljavljajo s silami, modri s pametjo. Toda vse je kakor zakleto. Izid se ne menja več. Strelci golov so bili (po vrstnem redu): Nagode, Mohar, Pleško, Šibenik, Rot in Mar.

Dopolavoro je zmagal po sreči, o tem ni dvoma, toda zato nima nič manj pravic za vstop v I. divizijo. Tako so sportni zakoni: da včasem uspeva vse, drugemu nič. To prav gotovo ne velja za večerajšnja kandidata na igrišču Ljubljane, toda priznati je treba, da je Mladika kljub porazu pokazala več povezanosti in več smisla za tehnične finese, medtem ko se ima Dopolavoro zahvaliti za svoj uspeh odličnemu vratarju Oblaku in fizično težjim obrambnim igralcem. Igra je po dmorej popustila na živahnosti, toda pri vsem tem so Mladikarji še zmerom močno gospodarili na terenu in bi bili pošteno zaslužili svoj remis. V ostalem je partija kljub važnosti za obe moštvi potekala fair in brez vsakih ne ljubih prizorov.

Tako je Dopolavoro četrty udeleženec iz I. divizije, Mladika pa prvi iz II.; ker so pari za prvo prvenstveno nedeljo že izrečani, objavljamo kar tukaj nasprotnike, ki bodo odigrali v nedeljo 11. t. m. prvi dve tekmi za točke:

V I. diviziji: Hermes—Dopolavoro t. t. in v II. diviziji: Zabajk—Mladika.

Kljub sporedu na igrišču Ljubljane — tako v bodoče ne bo smelo biti, da blagajniki ne bodo preveč slabe volje — sta se drugod, in sicer v stadionu v Šiški, preganjali za žogo še dve enajstorijski iz zgorje hiše zaradi začnjenega treninga, preden pojde zares.

2:1 (0:0) za Hermes

Drugo prijateljsko srečanje je bilo to med obema najvidnejšima predstavnikoma Ljubljane — brez Ljubljane, v kateri igrajo samo nogomet, toda tudi to so se morali Marsovcem odkriti pred šiskarji. Ne tako globoko in ne tako ozolovljeni kakor zadnjič, toda vendarle... Marsovcem so zaigrali poletno in uspešno tja do daljav, od koder so dosegli višjega, potem pa so se dali zapeljati v prazno. Hermežani so si prisvojili drugo taktiko: manj umetnosti in več učinka. Po tem ključu so še enkrat ugnali nestrpne Marsovcem, ki pa bodo morali zdaj čakati poltrudi mesec, da bodo spet gostje na Hermežanovem stadionu. Takrat pa pojde za točke!

Gledalcev je bilo precej; sodji je g. Markovec.

V predtekmi sta se rezervi obeh moštev razšli neporaženi z 2:2 (1:0).

je dobila tudi Venezia, kar je močno oslabilo položaj Barija in Ligure. Tako je tri nedelje pred koncem kar naenkrat pet moštev, ki vsem grozi nevarnost, da bodo morala za prihodnjo sezono v n'žo divizijo. To bo še razburjanja in uganjanja do 25. aprila!

Podrobni izidi XXVII. nedelje v diviziji A so bili naslednji:

V Triestu: Triestina — Liguria 3 : 1; **v Torinu:** Torino — Atalanta 4 : 2; **v Benetkah:** Venezia — Lazio 2 : 1; **v Milanu:** Milano — Bologna 3 : 2; **v Vicenzi:** Vicenza — Bari 1 : 0; **v Firenzi:** Fiorentina — Ambrosiana 2 : 0; **v Rimu:** Roma — Livorno 1 : 0 in **v Genovi:** Juventus — Genova 2 : 1.

Po točkah je stanje do prihodnje nedelje naslednje:

1. Torino 38, 2. Livorno 37, 3. Juventus 35, 4. Ambrosiana 32, 5. Genova 30, 6. Milano 29, 7. Bologna 28, 8. Fiorentina 27, 9.—10. Lazio in Roma po 26, 11. Atalanta 25, 12.—13. Bari in Vicenza 21, 14. Triestina 20, 15. Venezia 19, 16. Liguria 18 točk.

V diviziji B so vsi močnejši igrali na svojih igriščih in v glavnem tudi zmagovali tako da v vrstnem redu na vrhu tabele ni bistvenih sprememb. V vodstvu je slej ko prej ostala Modena z dvema točkama v dobro pred Napolijem, Pisto in Spezia.

Izidi zadnjega kola v tej diviziji so bili naslednji:

Napoli: Napoli—Pescara 4:0, **Pisa:** Pisa—Savona 2:0, **Busto Ars:** Pro Patria—Cremonese 0:0, **Novara:** Novara—Udinese 2:0, **Alessandria:** Alessandria—Siena 1:0, **Modena:** Modena—Palermo 3:0, **Brescia:** Brescia—Fauvilla 2:0, **Ancona:** Anconitana—Mater 3:3, **La Spezia:** Spezia—Padova 2:0.

Stanje v tabeli: Modena 37, Napoli, Pisa in Spezia 35, Pro Patria in Brescia 34, Cremonese 29, Fauvilla 28, Padova in Anconitana 26, Novara in Udinese 23, Pescara 22, Mater in Alessandria 20, Palermo, Siena in Savorna 17 točk.

Med moštvi iz divizije C so se začele prve izločilne tekme za vstop v divizijo B med 12 prvaki posameznih okrožij. Gorizia je med temi v nedeljo zmagala nad enajstorijsko Carrarese z 2:0.

— Hrvatska nogometna reprezentanca v Švici. Hrvatska nogometna elita je v nedeľo v prvi mednarodni tekmi letošnje sezone v Curihu nastopila proti Švici. Po dovolj enakovredni igri so domačini zmagali tesno z 1:0 (0:0). Na tekmi je bilo okrog 25.000 gledalcev.

SLUŽBENE OBJAVE

Iz urada CONI-a

IZ LAHKOATLETSKE ZVEZE

Ljubljana, 5. aprila.

Objava štev. 5. Vključena društva morajo zahtevati zadostno število obrazcev za sportne dovolilnice, za katere morajo priložiti za vsako tiskovino po 3 L. Predsedniki društev naj ukredujejo, da bodo vsi trije odrezki izpolnjeni po besedilu obrazca in sicer z navedbo imena in primka atleta, očetovega imena, stanovanja in naziva društva, toda brez izpolnitve datuma. Na zadnji strani obrazca morajo biti pritrjene fotografije atletov, in sicer samo na odrezkih, ki so določeni za zvezo in za društvo, medtem ko morajo biti od predsednika, ki odgovarja za pravilnost podatkov, polpisani vsi trije odrezki v določenem prostoru. Brž ko bo Zveza prejela sportne dovolilnice vrnjene bo pripadajoče odrezke spet v najkrajšem roku vrnila društvom.

V kategorijo juniorjev spadajo atleti in atletinje, rojeni po 31. I. 1925. Društva, ki bodo hotela prijavitil atletje v juniorski razred, morajo obenem s prijavnico tiskovino predložiti Zvezi tudi nevergovilni prepis krstnega lista za vsakega atleta.

Poslovne ure. Tajništvo Zveze bo poslovalo ob ponedeljskih sredah in petkih od 17. do 18.

Drobne zanimivosti

Odkritja v Herkulanumu in Amalfiju. Kakor poročajo iz Napolija, so te dni v Herkulanumu odkrili kipec iz grškega marmirja, ki predstavlja Erosa kot dečka. Glava kipec je popolnoma ohranjena. Prav tako so odkrili v Amalfiju ostanke nekoga templja, ki kaže zanimive arhitektonske podrobnosti.

Vulkan bljuje blato. Na levem bregu Rodane se je na hribu, imenovanem »Peklenška konica«, odprla zemlja in iz nje je začelo vreči blato. Novi ognjenik se nahaja v višini 1800 m, izhlajuje novega vulkana pa so pokrili že 50 ha površine.

Serum proti kobriniemu strupu odkrit. Iz Tokia poročajo, da je japonski zdravnik dr. Kuva Šima, član profesorkega zbora na univerzi v Taihaku, odkril učinkovito serum proti strupu kače kobre. Profesor Kuva Šima je poročal na posebnem sestanku strokovnjakov, da potkajo njegovi poskusi z novim serumom zelo uspešno. Proti kobrinemu strupu doslej niso poznali učinkovitega leka.

Ukinjen tisk v Bolgariji. Bolgarska vlada je ukinila 171 časopisov in 50 revij. 51 časopisov in 50 revij je bilo ukinjenih samo v bolgarski prestolnici.

Gandhijevo zdravstveno stanje se je poslabšalo. Po poročilih indijskega radia je iz Bangkoka prispela vest, da se je Gandhijevo zdravstveno stanje toliko poslabšalo, da vzbuja resne skrbi.

Vulkan Parahutin je začel spet bruhati. Iz Buenos Airesa poročajo, da je v Mehiki začel vulkan Parahutin znova delovati in la meče lavo v smeri starega mesta Parangaricutiro, čigar prebivalci so v naglici zapustili poslopja. Bojijo se, da lava ne bo dosegla tudi več kilometrov oddaljene novejšee naselbine. Izredno močan je izbruh pepela, ki je ponekod pokrnil zemljo z 20 cm debelo plastjo.

Italijanska komedija na španskem odru. V gledališču Ariego v Bilbao so te dni uprizorili komedijo Italijana Vincenza Tierja z naslovom »Estetska kirurgija«. Igra je dosegla zadovoljiv uspeh.

Burma in njen politični vodja

Vodilna osebnost te vzhodnoazijske dežele je bivši odvetnik Ba Maw

Ba Maw, vodilna osebnost sedanjega Burme, je star 49 let. Solal se je v Angliji in Franciji in zbral si je odvetniški poklic. Že v dijaških letih se je pokazala njegova velika nadarjenost za govornišvo in politiko. To mu je dalo pobudo, da je pred dobrimi 10 leti opustil odvetniški poklic ter se ves posvetil borbi za neodvisno in boljše budočnost svoje domovine. Leta 1934 je bil imenovan za posvetovalnega ministra, leta 1937. po tem ko se je Burma ločila od Indije in ko je stopila v veljavo nova burmska ustava je pa postal ministrijski predsednik.

Ba Maw je sicer krščanske vere, vendar je pa ostal v tesnih zvezah tudi z budizmom. Pristaša ideje veljkoozijskega edinstva je že iz dijaških let in tudi prijatelj Japoncev je bil že v zgodnji mladosti. Trdno veruje v končno zmago držav trojnega pakta. Ba Maw je že v zgodnji mladosti stal na stališču, da je treba Angličane premagati z Malajskimi polotoki, z Burme in Indije. Na socialnem polju se odločno bori proti starim načelom. Ba Maw je obenem vodja pokreta malega človeka, ki se je zavzel zlasti za siromašne burmske kmetovalce. Prizadeval si je na vse načine olajšati siromašnim slojem trdo in težko življenje.

Kot spreten politik je Ba Maw v začetku sodeloval z Angličani. V začetku sedanjee vojne je pa spoznal, da je nastopil »as, ki o se moga njegova domovina samosvojiti v okviru veljkoozijskega edinstva. Kmalu je prišlo do odkritega prelopa med angleško koncepcijo in stališčem Burme. Ba Maw se ni hotela ogreti za angleško vojno in odločno je odklonila vsako sopolpoto. Že jeseni 1939. je ustanovil Ba Maw burmsko osvobodilni pokret.

Burma je dobila lastno vojsko in policijo, in se povsem odkrila angleškega vpliva. Ba Maw je odločno nastopil proti kakršnekoli podpiranju Angličev v vojni. Zato je moral pred sodišče in leta 1940. je bil obsojen. Ko je prišel iz ječe, je pa še z večjo odločnostjo nastopil proti Angležem. Zato so ga ponovno zaprli. Ko so se v aprilu 1942. končno približale Burmi angleške čete, je Ba Maw pobegnil iz ječe. Na njegovo glavo so Angličani in Kitajci razpisali 20.000 tlatih dolarjev. Kljub temu se mu je pa posrečilo prispeti do japonskih čet.

Zdaj je Ba Maw že davno zopet član vlade svoje domovine, v kateri igra vodilno vlogo. Kot ministrijski predsednik ima dodeljenega visokega japonskega uadnika. Vsa druga ministristva, finančno, trgovinsko, pravosodno, prosvetno, prometno, gradbeno in zdravstveno so pa v rokah domačinov. Burma je razdeljena v več pokrajin in se upravlja zdaj samostojno. Ba Maw je pridno na delu, da zagotovi svoji domovini lepšo budočnost. Nedavno je ustanovil novo politično stranko, ki se imenuje »Toba Ma Sinyetha«. To je stranka malega človeka in v nji je izražena politična volja vsega burmskega naroda. Duh edinstva prodia vedno bolj med burmsko ljudstvo. Burmska vojska je sicer po številu še šibka, po duhu pa še močna, in se junaško bori z Japonci proti Angležem. Japonci so poslali v Burmo vojaške instruktore. Ba Maw stoji s svojo vlado pred novimi težkimi problemi. Nedavno bo trebal gospodarsko obnoviti in vključiti v veljkoozijski prostor. Na vseh poljih bo potreben prepod. Toda Ba Maw je moč zagnati volje in žilavega dela, ki se tudi najhujšemu nalogu ne boji.

3457 imen obsegajoča spominska knjiga

125 letnica spominske knjige na Velikem Kleku

Pred 125 leti leta 1818. se je pričelo vpisovanje v spominsko knjigo na Velikem Kleku. To knjigo hranijo še zdaj v vasi Heiligenblut. V zgodovini alpinizma se pojavila ime Velikega Kleka prvič pod imenom Glöckner Mons na Holzwurmovem zemljevidu iz leta 1640. Prvi je hotel doseči vrh Velikega Kleka leta 1799. kardinal in knezoškof Gurški Franc Salm-Reiferschedt. Toda dosegel je samo vrh takozvanega Malega Kleka. Tistega leta se je pričelo vpisovanje v prvo spominsko knjigo, ki se je žal izgubila. Novo knjigo je dobil Veliki Klek, ko se je plezalec končno posrečilo doseči njegov vrh.

Najvišji greben Velikega Kleka je bil dosežen 29. julija 1890. Dve leti pozneje sta dosegla najvišji vrh tega gorskega orjaka generalni vikar Hohenwarta in za njim še Schultes, ki je napisal štiri zvezke obsegajoče delo »Ekspedicija na Veliki Klek«. Pred 125 leti je pa dobil Veliki Klek drugo spominsko knjigo, ki se je kot rečeno ohranila. Prvotno je bila ta knjiga namenjena samo tistim plezalcem, ki dosežejo vrh 3798 m visokega glavnega grebena. Pozneje so se vpisovali v njo tudi drugi planinci. Debeli knjiga obsega na mnogih orumenelih listih 3457 imen, med njimi imena mnogih svetovno znanih alpinistov in gorskih vodnikov. Mnogi podpisli so povezani s pesniški mi posvetili, ki se v njih proslavljajo Veliki Klek kot očak gora, kralj Mariških Alp, cesar ledenikov, knez zasneženih gorskih velikanov, večni vladar ledeniških vazalov, očak ledenikov itd.

Leta 1856 je dobil Veliki Klek tretjo spominsko knjigo, ki pomeni prehod v novo dobo. Za zgodovino alpinizma sta ti dve spominski knjigi velikega pomena. V obeh se zrcali razvoj od prvih plezalnih tur do zgraditve krasne visokogorske ceste, speljane v dolžini 156 km skozi najčarobnejši planinski svet. Če ne po številu vpisanih planincev, pa gotovo po svojem pomenu spadata ti dve spominski knjigi med najvažnejši, kar jih pozna zgodovina alpinizma.

Podržavljenje bolgarske trgovinske mornarice

Bolgarski prometni minister je predložil sobranju osnutek zakona, po katerem bo likvidirana parobrodna družba v Varri, ki jo prevzame država. Ta družba je bila doslej samo deloma v državnih rokah. Popolno podržavljenje se utemeljuje s tem, da bo potrebovala bodoča Bolgarija veliko trgovinsko brodovje, ki ga na ne more zgraditi zasebna družba. Država bo naročila potrebno število ladij za vzdrževanje trgovskih zvez s prekomorskimi državami.

Brezmesni teden v Bolgariji

Bolgarija je imela že pred 14 dnevi brezmesni teden, zdaj je pa dobila še enega in sicer 29. marca do 4. aprila. V tem času je prepovedana vsaka prodaja mesa, mesnih konzerv in klobas. Merodajni za ves mesni teden so bili na eni strani prehranjevalni oziri, na drugi pa pravoslavni post.

JULIJANA SUPANČIČ ROJ. ŠUKLJE

vadniška učiteljica v pokouju

Truplo pokojnice počiva doma, Turnograjska št. 4, II. nadstropje.

Pogreb bo v sredo, dne 7. t. m. ob ½3. uri popoldne iz kapelice sv. Jožefa na lašah.

Sv. maša zadušnica se bo brala v četrtek, dne 8. t. m. ob 7. uri v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Ljubljana, Graz, Wien, dne 5. aprila 1943.

Zalujoče rodbine:

ČERNIVEC, SUPPANTSCHITSCH, HERZ

A. ALEXANDER:

8

POZABLJENI NAPEV

ROMAN

Prizor je bil res navaden. Kakih trideset redarjev je bilo zasedlo hodnik in se razvrstilo v gručo po troje in po četvero mož. Tudi na drugih postajnih hodnikih si videl po pet ali šest redarjev.

Visok uradnik v uniformi se je vlijudno, toda odločno obrnil k občinstvu:

»Prosim, gospe in gospodje, da se nekoliko odmaknete in se umaknete redarjem.« Nato je dal svojim ljudem nekaj navodil, in ti so potegnili vzdolj proge kordon.

Trenutek po tem je z glasnim puhanjem in ropotom zavozil na postajo bostonski vlak.

»Nihče ne sme iz vlaka!« je s povzdignjenim glasom zaklical policijski uradnik. »Vsakdo naj si pripravi izkazne listine!«

Radovedni in nestrpni obrazi so pogledovali skozi okna železniških voz. Čakajoče občinstvo je jelo mrmrati in glasno dajati duška svojemu nezadovoljstvu.

Dore se je lotila vznemirjenost. Pri oknih je videla mnogo neznanih obrazov, a sestrinega ni bilo med njimi. Prerila se je skozi gnečo, se približala

policijskemu kordonu in nastavila uho, da bi slišala redarje, ki so se polglasno razgovarjali med seboj.

»... preglednika so našli z razbito glavo ob brzovarnem drogu št. 97,« je pravil eden. »Najbrže gre za umor.«

»Lahko bi bil tudi po naključju padel z vlaka,« je menil drug.

»Ne verjamem. Progovni čuvaj, ki je dal znak za poplah, trdi, da je videl v dirajočem vlaku ljudi, ki so se ruvali.«

»V takem primeru bi bil moral morilec...«

Redarja sta obmolnila: opazila sta bila mladeno, ki je vlekla na uho. Kmalu nato sta se jela znova polenkovati, a tako tiho, da ni ujela Dora niti besedice več.

Med tem po legitimirali posamezne potnike; večina jih je po formalnostih s policijo v naglici zapuščala postajno poslopje. Dorin nemir se je večal in večal, ker med dospelimi še vedno ni opazila sestre. Toda njeno pozornost je zbudila majhna gruča redarjev, med katerimi je stal nekakšen plavalas velikan in razburjeno klatil z rokami.

»To je nezasišano!« je kričal. »Mene!... sumničite umora!...«

Policijski uradnik ga je skušal pomiriti.

»Nihče vas ne sumniči, gospod! Prosimo vas samo, da nam pokažete listine, ki jih imate pri sebi, da moremo ugotoviti in preveriti, kdo ste. Zelo mi je žal, da vas nadlegujem, a dolžnost je dolžnost...«

Ta mah se je približal policijskemu uradniku

elegantno oblečen mlad človek in mu pošepetal nekaj besed.

Dora se je s komolci prerila bliže: slutnja ji je pravila, da morata biti umor preglednika in to, da Eveline ni, v medsebojni zvezi...

Kmalu je stala tako, da je slišala vsako besedo, ki sta jo rekla moža v svojem razgovoru.

»... visok uradnik je... posledice bi utegnile biti nedogledne...« je rekel mlajši.

»Razumem,« je vlijudno odvrnil uradnik, »saj si tudi na vso moč prizadevamo, da ne bi bilo škandala. Sicer so pa listine tega gospoda v popolnem redu... A kdo ste vi?«

Mladi človek je segel v notranji žep svojega suknjica ter izvlekel list, ki je bil ves pokrit s kolki in žigi. Razgrnil ga je in ga pokazal častniku, rekoč: »Daniel Clayvills, soravatelj zasebne detektivske pisarne Clayvills & Huntington.«

Uradnik si je nekaj zapisal v beležnico in se nato lahno priklonil:

Mož s plavo brado je še vedno protestiral, ko ga je Clayvills dokaj odločno dregnil s komolcem, naj molči. Policijski uradnik tega ni videl, pač pa Dora, ki je pazljivo zasledovala prizor; kar malce čudno se ji je zdelo, da se upa biti zasebni detektiv proti »visokemu uradniku« tako domač.

Ta drobna ugotovitev jo je napotila, da je dozdnevno brezbrzično krenila dva koraka pred dvojico, ki je vstric odšla izpod postajne lope. Slišala je detektiva, ko je ošteval »visokega uradnika« zaradi njegovega vedenja, rekoč, da je bilo »od sile bedasto«, da »takšne neumnosti svet še ni videl« itd.

Dora je bila ženska naglih odločitev, in dasi je zaslužila na teden samo petdeset dolarjev, s katerimi je morala skrbeti tudi za sestro, in si je zaradi tega na vseh koncih pritrdjevala, je to dopoldne potrosila niš manj ko pet dolarjev in petdeset centov za vožnjo s taksijem.

Uspeh vožnje je bil ta, da je ob devetih dopoldne, preden je vtaknila prvi list papirja v pisalni stroj, začela v svojo drobno zapisnico: »Visoki uradnik stanuje na Old Cross Roadu št. 81.«

6. poglavje

Večerniki so priobčili kratko vest o domnevni nesreči vlakovnega preglednika Ala Fullerja. Samo dva lista sta izrazila domnevo, da bi utegnili iti za zločin; vsi drugi so se zadovoljili s tem, da so brez pripomb ponatisnili poročilo redarstva. Edini »New York Daily Journal«, malo razširjen in malo čitan listič, se je bil drznil postaviti na čelo novice besedo »umor«, natisnjeno z debelejšimi črkami, ki so obetale čitateljem za naslednji dan senzacionalna odkritja. Ta list je tudi edini prinesel novice o mladenci, ki so jo bili nezvestno našli v predoru in ki je vlak po čudežnem naključju ni bil povozil, to pa tako, kakor da je v očitni zvezi z umorom vlakovnega preglednika.

Nihče ne bi bil mogel slutiti, da bo drugi dan policijsko ravnanstvo pokupilo tistih nekaj izvodov lista, ki so bili še v prometu in s tem oviralo nadaljnje širjenje nevšečnih novic.